

[Mail - mroz@rubikon.net.pl](mailto:mroz@rubikon.net.pl)

Przegląd polskich i zagranicznych katolickich zasobów Internetu

Suplement: Słowniczek internetowy

(Opis części haseł zaczerpnięto ze strony www o adresie "<http://www.polbox.com.pl/lupus/html/glosinte.htm>" a także z książki "Internet" wydanej przez wydawnictwo Pascal, ISBN 83-87037-35-4)

Adres IP (ang. Internet Protocol) - Niepowtarzalna kombinacja liczb przypisana każdemu komputerowi, umożliwiająca jego odszukanie w internecie, unikatowy adres maszyny w sieci internet. Format adresu to cztery jednobajtowe liczby (od 0 do 255) oddzielone kropkami, np. 148.81.83.98.

Adres poczty elektronicznej - Identyfikator umożliwiający doręczenie poczty do właściwego komputera. Składa się z nazwy użytkownika (np. mroz), znaku "@" (czytane jako "at" lub jako "małpa") i domeny (adresu) komputera, który przechowuje pocztę (np. rubikon.net.pl.): "mroz@rubikon.net.pl."

Anonimowy ftp - Jedna z metod zdalnego połączenia się z innym komputerem w sieci za pomocą programu FTP w celu skopiowania ogólnie dostępnych (dla wszystkich) plików przechowywanych na tamtym komputerze. Pozwala to na skorzystanie z ogromnych zasobów sieciowych rozmieszczonych na serwerach na całym świecie. Łącząc się z takim komputerem jako konto użytkownika podajemy słowo "Anonymous", a jako hasło swój adres e-mail.

Aplet, Applet - Mały program napisany za pomocą języka programowania Java, ściągany z serwera i uruchamiany podczas czytania strony www. Aplet wykonuje jakieś zadanie, np. pozwala wyświetlać animację, aktualny czas...

Archie - Sieć baz danych zawierających listy wszystkich plików dostępnych w internecie poprzez anonimowego ftp. Aby odnaleźć żądany plik trzeba podłączyć się do tzw. archie serwera i zadać pytanie o plik.

ASCII (ang. American Standard Code for Information Interchange) -

Międzynarodowy standard konwersji liter, cyfr i innych znaków na dane cyfrowe o wartości od 0 do 127. Np. litera "A" ma kod ASCII 65.

Cache - Specjalny katalog w przeglądarce WWW, gromadzący grafikę wczytywaną w trakcie przeglądania zasobów sieci. Gdy po raz kolejny sięgamy do tej samej strony, przeglądarka wczytuje na ekran grafikę z cache'a, a nie z Internetu, co znacznie przyspiesza wczytanie całej strony i oszczędza czas.

DES - Standard szyfrowania, algorytm służący m.in. do szyfrowania załączników w poczcie elektronicznej.

DNS (ang. Domain Name Service) - System nazewnictwa domen w sieci internet. Pozwala nadawać komputerom nazwy zrozumiałe dla człowieka i tłumaczy je na numery IP.

Domena (ang. domain) - Nazwa komputera w sieci, a także część nazwy adresu e-mail. Nazwa domeny stanowi tekstową reprezentację adresu IP, co zwalnia użytkowników od konieczności zapamiętywania długich ciągów cyfr IP. Nazwa każdej domeny kończy się kodem określającym jej typ (np. .com, .org, .net) i dwuliterowym kodem państwa (np. .pl., .uk). Domeny w USA nie mają kodu kraju. Przykładowy adres składa się z nazwy użytkownika i domeny, np.

kurialeg@rubikon.net.pl

E-mail (ang. Electronic Mail) - Poczta elektroniczna. Usługa pozwalająca na przesyłanie w internecie listów. Każdy list musi być zaadresowany wg schematu nazwa_użytkownika@adres_maszyny. Przykładowo użytkownik Jacek Kowalski posiadający konto w firmie xyz w Polsce mógłby mieć adres:

JKowalski@xyz.com.pl. Do czytania i pisania listów służą specjalne programy. Poza tekstami można przysyłać pocztą elektroniczną, także pliki binarne (obrazki, dźwięk) odpowiednio przetworzone na format tekstowy.

Edytor HTML - Program służący do tworzenia dokumentów internetowych w standardzie HTML. Chociaż jest możliwe zbudowanie dokumentu internetowego za pomocą każdego, nawet najprostszego edytora tekstów, edytory HTML są tworzone, aby przyspieszać i automatyzować proces konstruowania stron WWW, uwalniając użytkownika od ręcznego wprowadzania poleceń HTML.

FAQ (ang. Frequently Asked Questions) - Dokument zawierający najczęściej zadawane pytania wraz z odpowiedziami. Dotyczy wybranego tematu i przeznaczony jest często dla nowicjuszy. Dokumenty FAQ spotyka się w większości grup dyskusyjnych oraz na wielu stronach internetowych.

Formularz - Dokument internetowy, który pozwala czytelnikowi strony w interakcyjny sposób pobierać lub przysyłać informacje. Przykładem formularza może być ankieta prowadzona przez autora strony, który zbiera od czytelników informacje pewnego typu (np. wiek, płeć, wykonywany zawód, posiadany sprzęt itp.).

FTP (ang. File Transfer Protocol) - Protokół do przesyłania plików w internecie między wszystkimi typami komputerów. Działa na zasadzie klient-serwer i przeważnie z usługi korzystamy przy użyciu interaktywnej aplikacji. Zapewnia ochronę przy użyciu haseł dostępu.

Gopher (Świstak) - System oparty o menu wspomagający poszukiwanie informacji w internecie. Jest to poprzednik WWW (jakby WWW bez obrazków, tylko w trybie tekstowym). w chwili obecnej wszelkie możliwości gophera zostały wbudowane w przeglądarki WWW. w minionych latach bardzo wiele różnego rodzaju danych (np. katalogi biblioteczne) zostało skomputeryzowanych w formacie gophera.

GIF - Format graficzny powszechnie stosowany w Internecie. Pliki w formacie GIF są w wysokim stopniu skompresowane ("ściązione"), dzięki czemu zajmują mało miejsca i są szybciej transmitowane w trakcie przeglądania dokumentów WWW, co oszczędza czas i koszt połączeń.

Grupy (listy) dyskusyjne (ang. newsgroups) - Grupy działające w internecie, zajmujące się wymianą poglądów na określone tematy. Osoby, które zapisały się do danej grupy (a jest ich ponad 20.000) mogą rozsyłać między sobą wszelkie komentarze i informacje. Istnieją dwa rodzaje list dyskusyjnych, tzw. Usenet News oraz listy pocztowe. Listy pocztowe działają tak, że osoba, która chce brać udział w dyskusji zapisuje się do listy wysyłając zgłoszenie pod określony adres i otrzymuje wszystkie teksty przysłane na listę. List wysłany pod adres grupy zostaje automatycznie rozesłany do wszystkich osób, których adresy są umieszczone na

liście danej grupy. Do czytania tzw. Usenet News używa się specjalnego rodzaju programów tzw. "News readerów", które łączą się z serwerem grup dyskusyjnych umożliwiając swobodny wybór listów do przeczytania spośród setek przysyłanych.

Grupa (lista) moderowana - Grupa (lista) dyskusyjna lub lista wysyłkowa kontrolowana przez określoną osobę decydującą jakie informacje mogą być udostępniane użytkownikom. List wysłany pod adres tej grupy najpierw czyta moderator i on decyduje, czy rozesłać go wszystkim uczestnikom, czy skasować. Coś w rodzaju cenzury.

Hasło (ang. password) - Ciąg znaków znanych posiadaczowi konta, służący do jego autoryzacji przy wchodzeniu do systemu. Znajomość hasła jest niezbędna, aby zalogować się do internetu.

Hipertekst (ang. hypertext) - Tekst (lub obrazek) zawierający odniesienia do innych dokumentów, które mogą znajdować się nawet na innym komputerze, na drugim końcu świata. Po kliknięciu myszką na zaznaczonym obszarze następuje automatyczne załadowanie do przeglądarki odpowiedniego dokumentu. Połączenia hipertekstowe są zwykle na stronach WWW wyróżnione przez podkreślenie tekstu.

Home page - Dokument WWW wyświetlany jako pierwszy po połączeniu się pod żądany adres. Także: własna strona użytkownika, strona macierzysta.

Host - Maszyna w sieci posiadająca własny adres IP, nazwę i należąca do domeny. Często także: komputer podłączony bezpośrednio do Internetu, pozwalający świadczyć usługi internetowe klientom.

HTML (ang. HyperText Markup Language) - Język hipertekstowy używany do tworzenia dokumentów używanych przez WWW. Polecenia tekstowe pozwalają na realizację tzw. linków (odsyłaczy), wyświetlanie różnych fontów, grafiki, animacji itp.

HTTP (ang. HyperText Transfer Protocol) - Protokół służący do odszukania dokumentów, wskazywanych przez połączenia hipertekstowe na stronach WWW. Dokumenty te mogą znajdować się w dowolnym miejscu w internecie.

Internet - Ogólnoświatowa sieć komputerowa, łącząca większość podłączonych do jakiegokolwiek sieci komputerów. Skupia tysiące sieci lokalnych, setki miejskich, miliony komputerów i użytkowników (obecnie ok. 40 mln). w sieci udostępnione są ogromne zasoby do których między innymi należą spisy literatury, kopie obrazów, treści książek, utwory muzyczne, informacje na dowolne tematy itp. itd. Poza tym możliwe jest porozumiewanie się pomiędzy użytkownikami za pomocą poczty elektronicznej oraz programów typu IRC. Dostęp do sieci uzyskuje się łącząc się modemem do lokalnego usługodawcy internetowego (ang. internet provider), który oferuje dostęp do całej reszty świata lepszymi niż modem łączami.

Intranet - Wewnętrzna, wydzielona sieć firmy oparta na rozwiązaniach internetu.

IRC (ang. Internet Relay Chat) - Program typu klient-serwer, dzięki któremu osoby z dowolnego miejsca na świecie mogą rozmawiać w czasie rzeczywistym ze sobą. w tym celu łączą się z tzw. IRC Serwerem i dołączają do kanału na którym chcą dyskutować. Możliwe jest również przesyłanie plików pomiędzy rozmówcami.

JPG, JPEG - Format graficzny stosowany w Internecie - Zob. GIF.

Kompresja (ang. compression) - Metoda redukcji liczby danych. Przed wysłaniem plik poddaje się obróbce, aby zajmował mniej miejsca, a po odebraniu przywraca się do pierwotnej wielkości. Pozwala to zaoszczędzić na czasie i kosztach transmisji, gdyż jak wiadomo mniej danych przesyła się szybciej. Powszechnie znane i stosowane metody kompresji to ZIP i ARJ.

Konto (ang. account) - Każdy sieciowy system operacyjny pozwala na zakładanie kont użytkownikom. Na definicje konta składa się nazwa użytkownika, hasło, dane o użytkowniku i jego prawa dostępu. Użytkownik nie posiadający konta w danym systemie nie może się do niego dostać, chyba, że korzysta z usługi FTP i jako anonimowy użytkownik.

Kopia poczty elektronicznej (ang. carbon copy) - Kopia listu, wysłana do innej osoby niż odbiorca. Odbiorca listu wie do jakich innych osób zostały wysłane kopie.

Logowanie (ang. login, logon) - Wejście do sieciowego systemu operacyjnego. Logowanie zazwyczaj polega na podaniu nazwy użytkownika i hasła celem identyfikacji. Hasło powinno być tajne, natomiast nazwa użytkownika może być powszechnie znana.

MIME (ang. Multi Purpose Internet Mail Extension) - Metoda łączenia kodu binarnego w poczcie elektronicznej.

Modem (ang. MOdulator/DEModulator) - Urządzenie pozwalające na transmisję danych z komputera poprzez linie telefoniczną do drugiego modemu. Modem może być urządzeniem wewnętrznym (w postaci karty) lub zewnętrznym podłączanym kablem do interfejsu w komputerze.

Nagłówek (ang. header) - Część listu elektronicznego lub artykułu w grupie dyskusyjnej, zawierająca podstawowe informacje o liście (artykule), nadawcy, dacie, temacie, itp.

Nazwa użytkownika (ang. username) - Nazwa użytkownika na serwerze. Nazwa użytkownika jest unikatowa w skali serwera i niezbędna do założenia konta.

Netiquette - Kodeks dobrych obyczajów, zbiór grzecznościowych zasad postępowania (etykieta sieciowa) w sieci Internet, szczególnie istotny w przypadku grup dyskusyjnych.

Numer IP (ang. IP number) - Unikatowy numer identyfikacyjny każdej maszyny podłączonej do internetu. Format numeru IP to cztery ośmiobitowe liczby rozdzielone kropkami. Przykładowy adres IP może wyglądać tak: 194.181.119.18.

Odsyłacz (ang. link) - Polecenie, które pozwala czytelnikowi dokumentu hipertekstowego przenieść się do miejsca wskazanego przez punkt docelowy odsyłacza. Odsyłacz jest zazwyczaj sygnalizowany niebieskim kolorem i podkreśleniem. Kliknięcie na nim spowoduje skok do innego miejsca na tej samej stronie, do innej strony WWW, do serwera FTP, wywoła moduł poczty elektronicznej itp.

Plik ASCII (ang. ASCII file) - Typ pliku składającego się ze znaków ASCII (ang. American Standard Code for Information Interchange). Każdy znak ASCII jest zapisany za pomocą 7 bitów. Formatu pliku ASCII używa się do wysyłania poczty, artykułów na listach USENET itp.

Plik binarny (ang. binary file) - Typ pliku składającego się z ciągu bitów danych. Pliki tego typu to np. kody programów i zakodowane dane, bezpośrednio nieczytelne dla człowieka. Aby przesłać plik binarny używając e-maila należy go zakodować metodą uuencode, a aby go odczytać - zdekodować metodą uudecode.

PPP (ang. Point to Point Protocol) - Internetowy protokół komunikacyjny umożliwiający przesyłanie pakietów danych różnych formatów dzięki pakowaniu ich do postaci PPP. Działa poprzez łącze szeregowo, doskonale nadaje się do pracy z modemem.

Protokół (ang. protocol) - Zbiór sygnałów używanych przez grupę komputerów podczas wymiany danych (wysyłania, odbierania i kontroli poprawności informacji). Komputer może używać kilku protokołów. Np. jednego do komunikacji z jednym systemem, a drugiego z innym. w internecie mamy do czynienia z wieloma protokołami, a najważniejsze z nich to TCP/IP, SLIP, PPP.

Przeglądarka WWW (ang. browser) - Program pozwalający przeglądać strony w World Wide Web, w trybie tekstowym lub graficznym. Najpopularniejszym programem jest obecnie Netscape Navigator. Przeglądarki różnią się zakresem interpretowanych znaczników języka HTML i szeregiem dodatkowych możliwości - obsługa dodatkowych aplikacji, nawigacja, konfigurowanie itp.

Ramka (ang. frame) - Specjalny element dokumentu internetowego, wprowadzony w ramach Netscape Extensions i interpretowany przez Netscape Navigатора 2.0 i Internet Explorera 3.0. Użycie ramek pozwala dzielić ekran dokumentu na kilka odrębnych okienek, zwykle powiązanych ze sobą odsyłaczami, co ułatwia nawigowanie w skomplikowanych konstrukcyjnie dokumentach.

Serwer - Dedykowany system komputerowy wydzielony z sieci w celu realizowania usług na rzecz innych. Przykładowo mogą to być usługi typu podawanie plików, obsługa drukarek, archiwizacja danych, itp.

Sieć (ang. network) - Grupa komputerów połączona ze sobą w sposób umożliwiający wymianę informacji. Przykładem największej sieci jest internet.

Site - Dowolny komputer z którym można się skontaktować w sieci Internet.

SLIP (ang. Serial Line Interface Protocol) - Protokół transmisji poprzez łącze szeregowo. Protokół uzupełnia TCP/IP tak, aby można było przysyłać dane poprzez łącza szeregowo.

Strona WWW (ang. Web page) - Dokument zapisany w formacie HTML, dostępny do powszechnego użytku w sieci Internet poprzez przeglądarki WWW.

Strona początkowa (Home Page) - Strona automatycznie wczytywana po uruchomieniu przeglądarki WWW.

Subskrypcja - Przyłączenie się (bezpłatne) do istniejącej grupy dyskusyjnej. Wymaga to wybrania odpowiedniego serwera (np. news.nask.org.pl), przejrzania dostępnych tam grup dyskusyjnych i zaznaczenia tych, które zamierzamy regularnie czytać.

Sygnatura (and. signature) - Podpis użytkownika, wstawiany pod treścią listu lub artykułu; zawiera zazwyczaj imię i nazwisko, a niekiedy także dodatkowe informacje identyfikujące, np. adres elektroniczny, firmę, tytuł, stanowisko, itp.

System wyszukiwawczy - Narzędzie do wyszukiwania informacji w Internecie,

oparty na zindeksowanych danych; bardziej zaawansowane systemy pozwalają wykorzystywać warunki logiczne i ograniczające. Największym i najszybszym systemem w Internecie jest Alta Vista firmy Digital, pracujący na komputerach Digital Alpha, który indeksuje dane z ok. 25 mln stron internetowych, dokonując "obrotu" w ciągu tygodnia. Inny wielki system - Lycos - gromadzi dane z ponad 10 mln stron.

Szyfrowanie (ang. encrypting) - Przekształcanie informacji do postaci nieczytelnej, dla zapewnienia jej poufności. Szyfrowanie wymaga dostarczenia klucza do odszyfrowania informacji przez odbiorcę.

TCP/IP - Protokół komunikacyjny używany przez wszystkie komputery podłączone do Internetu.

TELNET - Program pozwalający na zdalne logowanie się do innego komputera i emulowanie zawartości jego ekranu tekstowego na ekranie maszyny lokalnej.

Temat (ang. subject) - Część nagłówka listu elektronicznego lub artykułu, zawierająca informację o temacie listu lub artykułu. Temat pozwala odbiorcy szybko zorientować się w charakterze informacji.

Unix - System operacyjny stosowany dawniej na komputerach typu mainframe, a teraz nawet na personal. Na początku internet bazował na systemach unixowych, ale w chwili obecnej do połączeń można używać nawet PC pracujący w DOS lub Windows czy też Macintosh.

Upload - Przesłanie pliku z komputera lokalnego na odległy.

URL (ang. Uniform Resource Locator) - Format zapisu adresów i lokacji w internecie. Najczęściej używany dla opisanie stron WWW. Przykładowe URL-e to: ftp://ftp.funet.fi/, http://www.gazeta.pl/, news://news.nask.org.pl/, mailto:pawel.wimmer@lupus.waw.pl.

Usenet, Usenet News - Listy dyskusyjne w internecie. Nie są to listy rozsyłane pocztą do wszystkich zainteresowanych użytkowników, ale usługa typu klient-serwer. Osoba, która chce dyskutować podłącza się do tzw. News Serwera i czyta żądane listy.

Usługodawca internetowy (ang. internet provider) - Dostawca usług internetowych. Zazwyczaj firma posiadająca szybkie łącze ze światem i wiele połączeń telefonicznych. Modemem podłączamy się do takiej firmy i dzięki niej łączymy się z dowolnym miejscem na świecie za cenę połączenia lokalnego. Usługodawca internetowy zazwyczaj oferuje szeroką gamę usług za które pobiera odpowiednie opłaty.

W3=World Wide Web

WWW (ang. World Wide Web) - Światowa pajęczyna. Rodzaj usługi polegającej na łączeniu się z różnymi miejscami na świecie za pomocą interfejsu graficznego lub tekstowego i oglądaniu tak zwanych stron WWW. Główną zaletą usługi jest jej bardzo wygodny interfejs, a co za tym idzie prosty sposób poruszania się po sieci i znajdowania dowolnych informacji.

Zakładka (ang bookmark) - Oznakowanie miejsca w Internecie, do którego chcemy szybko sięgnąć w następnych sesjach. Kliknięcie na zakładce pozwala wykonać skok do jakiegoś miejsca, zwalniając z konieczności ręcznego

wpisywania adresu lub przechodzenia do niego poprzez inne strony. Zakładki pełnią rolę podręcznej książki adresowej, a w codziennej pracy wystarcza zazwyczaj kilkanaście-kilkadziesiąt zakładek. Istnieją też programy wspomagające, które służą do budowania obszernych i bardzo wygodnych w obsłudze książek adresowych.